

Jaarplan Voion

2021

Jaarplan Voion 2021

De uitdagingen waar het onderwijs voor staat zijn onverminderd groot. De kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten op de onderwijsarbeidsmarkt nemen verder toe en COVID-19 plaatst het belang van veilig en gezond werken onder een vergrootglas. VO In Ontwikkeling (Voion), kenniscentrum en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs, helpt besturen en scholen in het voortgezet onderwijs (vo) bij het realiseren van optimale condities om deze uitdagingen aan te gaan. Daarbij staat de gezamenlijkheid van sociale partners voorop.

Wat willen we bereiken?

Wat doen we?

Missie van Voion

Voion verbindt en versterkt werknemers en werkgevers zo dat het voortgezet onderwijs zich blijvend kan ontwikkelen tot de meest aantrekkelijke werkomgeving van Nederland. Dit is een professionele, veilige en gezonde omgeving (met voldoende bevoegd personeel) waar bevlogen en enthousiast wordt gewerkt aan het beste onderwijs.

Doelstellingen van Voion

1. Ondersteunen van de sector bij de uitvoering van de wettelijke verplichtingen (rond veiligheid en gezondheid).
2. Bevorderen van een goed functionerende en toekomstbestendige arbeidsmarkt.
3. Versterken van het innovatief vermogen van de vo-sector ten aanzien van de arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen.

Kernwaarden

Onze belangrijkste drijfveren zijn:

- Verbindend: 'Samen kom je verder'. Voion is een paritair samengesteld fonds. Daarom verbinden wij werkgevers en werknemers in het voortgezet onderwijs, in ons bestuur en in de school;
- Klantgericht en hulpvaardig: we zijn dienstbaar aan ons bestuur en aan het onderwijsveld;
- Betrouwbaar: we maken duidelijke afspraken en houden ons daar aan. Onze producten, diensten en activiteiten zijn gebaseerd op betrouwbaar, neutraal en wetenschappelijk onderzoek, pilots en verkenningen in het vo;
- Deskundig en professioneel: wij zijn vakbekwaam en weten wat er speelt in het voortgezet onderwijs;
- Actueel en relevant: wij bieden producten en diensten voor vraagstukken die actueel en relevant zijn voor het onderwijsveld.

Rollen van Voion

De rol die we vervullen varieert bij de verschillende activiteiten. Zo zijn we:

- kenniscentrum: we vergaren, ontsluiten en verspreiden kennis en initiëren onderzoek;
- ontwikkelaar: we maken kennis via handreikingen toepasbaar, ontwikkelen instrumenten en onderzoeken het effect daarvan;
- aanjager: we proberen de sector uit te dagen, te inspireren en te stimuleren. We trainen en adviseren, brengen professionals bij elkaar en begeleiden scholen bij (bijvoorbeeld) implementatietrajecten;
- facilitator: we zijn een ronde tafel van sociale partners. We bieden hen een gremium om te onderzoeken waar gezamenlijke belangen liggen en het verkennen van draagvlak om knelpunten gezamenlijk aan te pakken.

In 2021 geven we binnen deze kaders het jaarplan vorm via twee kernopgaven:

- Optimaliseren onderwijsarbeidsmarkt
- Stimuleren veilig en vitaal werken

Daarnaast adviseren en ondersteunen we op verzoek de cao- en/of sectortafel.

Op de pagina's hierna beschrijven we de bijbehorende activiteiten.

Kernopgave
OPTIMALISEREN
ONDERWIJSARBEIDSMARKT

Thema's

- Perspectieven op flexwerk
- Voorkomen uitval startende leraren
- Goed werkgever- en werknemerschap
- Diversiteit

Overige projecten/activiteiten

- Innovatiefonds
- Regionale aanpak Personeelstekort
- Convenant Bedrijfsleven – Onderwijs
- Kennisbank

Kernopgave
STIMULEREN VEILIG EN
VITAAL WERKEN

Thema's

- Wettelijke (arbo-)verplichtingen
- Ziekteverzuim
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Fysieke veiligheid
- Duurzame inzetbaarheid

OPDRACHTEN
CAO- EN/OF SECTORTAFEL

- Actualiseren voorbeeldfuncties OOP
- Onderzoek naar besteding convenantsmiddelen "Personeelstekorten en werkdrukverlichting"
- Ontwikkelen van cao-app
- Uitvoeren pilots Werkbalans-VO

COMMUNICATIE

OPTIMALISEREN ONDERWIJSARBEIDSMARKT

Via deze kernopgave levert Voion een bijdrage aan het bevorderen van een goed functionerende en toekomstbestendige onderwijsarbeidsmarkt in het voortgezet onderwijs. In 2021 pakken we de volgende thema's en activiteiten op:

Thema: Perspectieven op flexwerk

Het aantal flexwerkers op de Nederlandse arbeidsmarkt is de afgelopen jaren fors gestegen. Ook het voortgezet onderwijs kent een licht stijgende trend van flexibele arbeidscontracten. We onderzoeken welke gevolgen dit heeft voor de arbeidsmarkt en het onderwijs.

Wat willen we bereiken?

- (Verdere) kennisontwikkeling en -deling over flexwerk in het vo;

Wat doen we?

- Onderzoek naar mogelijkheden om onwenselijke contractvormen tegen te gaan;
- Ontwikkelen van een handreiking met aandachtspunten rondom flexwerk voor schoolbesturen en personeel, mede op basis van deskresearch en interviews.

Thema: Voorkomen uitval startende leraren

De uitval van startende docenten dient, in tijden waarin het lerarentekort verder oploopt en tot problemen leidt, zoveel mogelijk te worden voorkomen. Het is belangrijk deze docenten voor de sector te behouden. We doen onderzoek naar oorzaken en dragen oplossingsrichtingen aan.

Wat willen we bereiken?

- Inzicht in de context waarbinnen startende leraren opereren (werkomgeving) in relatie tot de kenmerken van de leraar zelf;
- Een beeld van de samenhang tussen kenmerken van school, leerlingenpopulatie en leraar enerzijds en uitval of behoud anderzijds.

Wat doen we?

- Ontwikkelen van een analysekader;
- Ontsluiten en nadere analyse van beschikbare (micro)data over startende leraren en hun context vanuit bestaande bronnen (DUO, Inspectie, CBS, WERKonderzoek, Loopbaanmonitor).

Thema: Goed werkgever- en werknemerschap

Vanuit een strategisch arbeidsmarktperspectief is het belangrijk om (meer) inzicht te krijgen in de inhoud van goed en aantrekkelijk werkgeverschap, zowel vanuit het perspectief van de medewerkers als dat van de werkgevers.

Wat willen we bereiken?

- Inzicht in hoe goed werkgever- en werknemerschap is te beïnvloeden.

Wat doen we?

- Nagaan welke factoren van invloed zijn op goed werkgever- en werknemerschap met behulp van enquêtes en verdiepende interviews;
- Onderzoek naar best practices binnen en buiten de sector.

Thema: Diversiteit

Voor de sector voortgezet onderwijs is diversiteit in het personeelsbestand belangrijk als afspiegeling van de samenleving. Dit draagt via de schoolleiders en bestuurders bij aan de inrichting van inclusief onderwijs.

Wat willen we bereiken?

- Inzicht in de stand van zaken in de sector wat betreft diversiteit. Dit is de basis voor vervolgvacatures op dit thema.

Wat doen we?

- Literatuurstudie naar (strategisch) diversiteitsbeleid in het (voortgezet) onderwijs;
- Inventarisatie beschikbare data;
- Online-enquête/ groepsgesprekken met focusgroepen (raden van toezicht, besturen, schoolleiders, P&O'ers en docenten).

OVERIGE PROJECTEN/ACTIVITEITEN:**Innovatiefonds**

De arbeidsmarkt verandert. Toonaangevende rapporten van de WRR en de Commissie Borstlap doen voorstellen voor de wendbaarheid en weerbaarheid van organisaties en hun medewerkers. Ook de Coronacrisis heeft het belang van contract-neutrale bescherming van werkenden laten zien. Hoe dragen we hier voor het vo zo goed mogelijk aan bij?

Wat willen we bereiken?

Dat docenten en docententeams op individueel- en instellingsniveau onderdeel zijn van een lerend systeem waarin zij zich blijvend ontwikkelen. Zodat ze meebewegen en anticiperen op veranderingen in het beroep.

Wat doen we?

- Uitvoeren van een pilotproject en het volgen en monitoren van de pilotscholen aan de hand van actieonderzoek;
- Ontwikkelen van een handboek 'Naar een wendbare schoolorganisatie';
- Verzamelen en verspreiden van praktijkvoorbeelden;
- Delen van de opbrengsten in (digitale) leer-communities.

Regionale aanpak Personeelstekort

De knelpunten ten aanzien van het lerarentekort zijn niet per definitie regionaal van aard, maar voor een effectieve benadering vragen de oplossingen (deels) wel om een regionale aanpak.

We willen een bijdrage leveren aan:

- Verduurzaming van het regionale arbeidsmarktbeleid van samenwerkende schoolbesturen;
- Vergroting van het urgentiebesef van de arbeidsmarktproblematiek op (middel)lange termijn;
- Verbreding en verdieping van de samenwerking in de regio.

Wat doen we?

- Aanjagen en ondersteunen van de samenwerking in het kader van de Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP) door:
  - Landelijke kennisdelingsbijeenkomsten;
  - Maatwerkondersteuning van regio's op verzoek;
  - Verbinding te zoeken met de Platforms Samen Opleiden;
  - Ondersteuning te bieden bij regionale strategische personeelsplanning.

Convenant Bedrijfsleven – Onderwijs

In 2019 startte Voion met het convenant 'Aan de slag voor de klas' de samenwerking met werkgevers en stakeholders uit het onderwijs en de financiële sector om werknemers van banken en verzekeraars te stimuleren en begeleiden naar een baan in het onderwijs. Ook in 2021 zetten we dit project voort.

Wat willen we bereiken?

- Opname- en begeleidingscapaciteit borgen en verbeteren;
- Verbreding naar andere (private) sectoren.

Wat doen we?

- Uitwerking mentoring programma 'van werk naar werk'. Het laten landen in het onderwijs naar aanleiding van verkenning (najaar 2020);
- Uitwerking in praktijk, monitoren uitwisseling (oud financial die nu docent is en docent in opleiding werkzaam bij financial);
- Samen optrekken met Arbeidsmarktplatform PO;
- Aanscherpen opleidingsroutes en werk-werk richting praktijkvakken vmbo;
- Ondersteuning van scholen en lerarenteams bij opname van zijinstromers, bijvoorbeeld in de vorm van een handreiking.

Kennisbank

Wat willen we bereiken?

- De resultaten van recent uitgevoerde onderzoeken en verkenningen zijn beschikbaar via de communicatiekanalen van Voion;
- Up-to-date aanbod van informatie over (regionale) arbeidsmarktontwikkelingen, leerlingenprognoses en personeelsprognoses ten behoeve van strategische personeelsplanning;
- Aanbod van instrumenten, handvatten en praktijkvoorbeelden uit de regio ter ondersteuning en inspiratie;
- Beschikbaarheid van een helpdesk, vraagbaak en ondersteuning bij de duiding van de informatie.

Wat doen we?

- Actualiseren/up to date houden van de website van Voion. Voor 2021 voorzien we de volgende activiteiten:
  - Voeden van de kennisbank met relevante onderzoeken, instrumenten, handvatten, inspirerende voorbeelden en dossiers van Voion zelf en van andere partijen;
  - Ontsluiten van actuele (regionale) arbeidsmarktanalyses, verkenningen, praktijkvoorbeelden en andere informatie aan de hand van een interactieve landkaart;
- Doorontwikkelen Scenariomodel-VO voor strategische personeelsplanning;
- Beantwoorden van vragen en verzoeken om duiding.

STIMULEREN VEILIG EN VITAAL WERKEN

Via deze kernopgave ondersteunt Voion werkgevers uit de vo-sector bij de invulling van hun verantwoordelijkheid op het terrein van arbeidsomstandigheden, verzuim, re-integratie en levensfasegericht personeelsbeleid.

Thema: Wettelijke (arbo-) verplichtingen

Alle vo-scholen (werkgevers en werknemers) hebben de plicht om zich in te zetten voor veilige en gezonde werkomstandigheden. Voion ondersteunt hen met een breed pakket aan (basis) dienstverlening bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor een veilige en gezonde werkplek.

Wat willen we bereiken?

- Werkgevers hebben inzicht in de stand van zaken rondom veiligheid op school en kunnen daarmee gericht beleid ontwikkelen;
- Werkgevers organiseren de werkzaamheden in school conform de (wettelijke) eisen om veilig en gezond te werken;
- Medewerkers belast met (wettelijke) taken op het gebied van veilig en gezond werken zijn voldoende deskundig om deze werkzaamheden te verrichten.

Wat doen we?

- Onderhouden en actualiseren van de volgende instrumenten en diensten:
  - Arbocatalogus-VO, (hertoetsing I-SZW), Arboscan-VO, Arbo-cursussen, Incidentenvenster-VO, Re-integratiegids-VO, Arbo-helpdesk, Kennisbank veilig & vitaal werken, Tevredenheidsonderzoek, Thema-uitgaven Arbo, VO-signaal; Netwerk- en themabijeenkomsten.

Thema: Ziekteverzuim

Ziekteverzuim is een groeiende zorg binnen het voortgezet onderwijs en ondermijnt de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs. Voion wil scholen helpen om grip te krijgen op het beïnvloedbare arbeidgerelateerde verzuim. Dit start met het opzetten van een goed verzuimbeleid en het integreren hiervan in de (arbo-)beleidscyclus zodat er continu aandacht is voor dit thema.

Wat willen we bereiken?

- Bewustwording van de eigen situatie door inzicht te bieden in de verzuimkengetallen van de school t.o.v. een referentiegroep;
- Monitoring en publicatie van de sectorale verzuimkengetallen;
- D.m.v. een verdiepend verzuimonderzoek inzicht krijgen in macro- en sectorspecifieke factoren die een rol spelen bij (de stijging van) het ziekteverzuim in het vo;
- Aangrijpingspunten om op schoolniveau het ziekteverzuim op een effectieve manier terug te dringen.

Wat doen we?

- Onderhouden en actualiseren van de Kennisbank op het thema verzuimaanpak
- Verzamelen en publiceren van verzuimkengetallen;
- Continueren van de Verzuimbenchmark-VO;
- Op basis van verdiepende analyse en onderzoek een nieuwe aanpak Verzuimonderzoek-VO ontwikkelen.

Thema: Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Psychosociale arbeidsbelasting (PSA) is het grootste gezondheidsrisico in het onderwijs. Gezien de grote individuele verschillen in de beleving van werkdruk en sociale veiligheid en de rol van de organisatie van het werk daarbij, is een instrumentele aanpak sec niet voldoende. Naast het bieden van inzicht, ontwikkelen we procesaanpakken op teamniveau om het werkplezier (weer) te vergroten.

Wat willen we bereiken?

- Individuen en/of scholen hebben inzicht in hun welzijn c.q. het welzijn van hun werknemers. Daarmee wordt (tevens) invulling gegeven aan het wettelijk verplichte Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek (PAGO) op PSA;
- Leidinggevenden zijn - met actieve ondersteuning van directeur/bestuurder - in hun team aan de slag met procesmethodieken om werkdruk terug te dringen;
- Werkgevers weten hoe ze effectief sociaal veiligheidsbeleid kunnen voeren en maken (desgewenst) gebruik van de ontwikkelde instrumenten/methodieken.

Wat doen we?

- We ontwikkelen/ continueren de volgende diensten:
- Actualiseren en continueren van de Welzijnscheck-VO en de inventarisatie-tool PSA;
  - Continueren website Voortgezet Werkplezier;
  - Implementeren van Teamwerk-VO, dialoogaanpak van werkdruk;
  - Vormgeven en afronden van de methodiekenontwikkeling Sociale veiligheid.

Thema: Fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid van leerlingen speelt niet alleen in het vmbo een rol, maar ook bij de andere onderwijssoorten (zoals BiNaSk, handvaardigheid en gymnastiek). De potentieel grote gevolgen van ongelukken geven extra druk bij (het toezicht door) docenten. In nauwe samenwerking met vakverenigingen en platforms, ontwikkelen en deelt Voion kennis en (communicatie-)middelen over veilig werken in het vo.

Wat willen we bereiken?

- Vakdocenten voorkomen ongelukken / bevorderen de veiligheid in hun vak- en praktijklokalen.
- Digitaal portaal op de website van Voion waar samen met de docentenplatforms en vakverenigingen opgestelde kwaliteitseisen, checklists en lesmaterialen voor het veilig werken in vak- en praktijklokalen zijn samengebracht.
- Ontsluiting van alle relevante informatie op het gebied van veilig en gezond werken op de websites van de betreffende vakverenigingen.

Wat doen we?

- Actualiseren en onderhouden van de Kennisbank op het thema fysieke veiligheid;
- Actualiseren en continueren website "Veilige praktijklokalen" en uitbreiden met nieuwe profielen zoals Zorg en Welzijn, Diensten en Producten, VLS en Vonck}.
- Verzorgen van trainingen over veiligheid in praktijklokalen.

Thema: Duurzame inzetbaarheid

Iedereen is gebaat bij duurzame inzetbaarheid. Zowel de werknemer als de werkgever, maar ook het onderwijs in het algemeen. Parallel aan de implementatie van het nieuwe pensioencontract, stelt het kabinet voor de periode 2021 tot en met 2025, subsidie beschikbaar om duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden van werknemers te faciliteren. Voion onderzoekt de mogelijkheden voor de vo-sector.

Wat willen we bereiken?

- Medewerkers halen op een gezonde, vitale en productieve wijze de door hun gewenste uittrede-leeftijd;
- Kennis van 'state of the art' interventies en initiatieven, binnen en buiten de sector, die duurzame inzetbaarheid (kunnen) vergroten;
- Daar waar opportuun, vertaling van kansrijke projecten in een vo-activiteit en/of subsidieaanvraag;
- 'Dashboard' met relevante ABP-cijfers over inzetbaarheid in het vo.

Wat doen we?

- Volgen van de implicaties van het Nieuw Pensioen Contract voor het voortgezet onderwijs (up-to-date analyses en scenario's);
- Uitvoeren van een sectorale probleemanalyse binnen de kaders van de subsidieregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden;
- Ondersteuning bieden bij de ontwikkeling van een dashboard met stuurcijfers over inzetbaarheid in het vo.

CAO-GERELATEERDE OPDRACHTEN

Op verzoek adviseren en ondersteunen we de cao- en/of sectortafel met het financieren en (helpen) uitvoeren van verschillende opdrachten.

Wat doen we?

- Het contracteren en financieren van de onafhankelijk voorzitter en het secretariaat van de cao-tafel;
- Herschrijven, evalueren en, waar nodig, actualiseren van de voorbeeldfuncties voor OOP;
- Onderzoek naar besteding van de middelen uit het convenant 'Personeelstekorten en werkdrukverlichting';
- Ontwikkeling en beheer van een cao-app;
- Uitvoeren nieuwe pilots Werkbalans-VO (herontwerp taakbeleid).

COMMUNICATIE**Wat willen we bereiken?**

Door het communiceren over resultaten van (pilot)projecten, bevindingen uit onderzoek en verspreiden van relevante kennis en informatie op het gebied van onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken een bijdrage leveren aan de doelstellingen (van de projecten en activiteiten) van Voion.

Wat doen we?

- Doorvertaling van de corporate communicatiestrategie in alle communicatiemiddelen en activiteiten van Voion;
- Advies, contentcreatie en vormgeving voor de thema's en projecten;
- Jaarverslag 2020 maken, beheren van sociale media, onderhouden pr-contacts met sociale partners, onderwijsbladen en overige partijen;
- Advies, coordinatie en eindredactie websites, activiteiten met betrekking tot beheer, hosting en onderhoud websites;
- Advies, coordinatie, (eind)redactie en verspreiding van nieuwsbrieven;
- Actueel houden adressenbestand;
- Naamsbekendheid- en imago-onderzoek.

www.voion.nl

Voion is kennis- en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken.

